

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TECHNIKI

JAWNE
TAJNE

Egz. Nr1

Płk Władysław WIELOWSKI
Płk Tadeusz SYCHOWSKI

**ORGANIZACJA SŁUŻBY CZOŁGOWO-SAMOCHODOWEJ
ORAZ OBOWIĄZKI OSÓB FUNKCYJNYCH W ZAKRESIE
EKSPLOATACJI SPRZĘTU W ODDZIAŁACH
i ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH**

Skrypt wykładu

55339

WARSZAWA

SIERPIEŃ

1986

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TECHNIKI

JAWNE
TAJNE

Egz. Nr1

Płk Władysław WIELOWSKI
Płk Tadeusz SYCHOWSKI

ORGANIZACJA SŁUŻBY CZOŁGOWO-SAMOCHODOWEJ ORAZ OBOWIĄZKI OSÓB FUNKCYJNYCH W ZAKRESIE EKSPLOATACJI SPRZĘTU W ODDZIAŁACH i ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH

Skrypt wykładu

55539

WARSZAWA

SIERPIEŃ

1986

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TECHNIKI

JAWNE

~~TAJNE~~

Egz.nr 2

Płk Władysław WIELOWSKI

Płk Tadeusz SYCHOWSKI

ORGANIZACJA SŁUŻBY CZOŁGOWO-SAMOCHODOWEJ
ORAZ OBOWIĄZKI OSÓB FUNKCYJNYCH W ZAKRESIE SZKOLENIA TECH-
NICZNEGO, ZAOPATRYWANIA, EKSPLOATACJI, REMONTU SPRZĘTU W ODDZIAŁACH
I ZWIĄZKACH TAKTYCZNYCH

/skrypt wykładu/

"ZATWIERDZAM"

SZEF SŁUŻBY CZOŁGOWO-SAMOCHODOWEJ
gen.bryg.Stanisław ŚWITALSKI

PLAN - KONSPEKT

do zajęć na temat: Organizacja służby czołg-samoch. oraz obowiązki osób funkcyjnych w zakresie szkolenia technicznego zaopatrywania, eksploatacji, remontu i konserwacji sprzętu technicznego w oddziałach i ZT. Normatywny system planowania eksploatacji.

Czas - 20.02.86 r. godz. 9.50 - 12.35 /3 godz. lekc/

Miejsce - ASG bl. 101 sala 318

Metoda - wykład.

- Zab.mat.: - "Modelowy zakres obowiązków osób funkcyjnych w dywizji" - Szt.Gen. 912/79;
- "Modelowy zakres obowiązków osób funkcyjnych w pułku" -1 Szt.Gen. 913/79;
 - "Przepisy o gospodarce pojazdami mechanicznymi w wojsku" - Panc.Sam. 282/75;
 - "Normy eksploatacji sprzętu czołgowo-samochodowego" - Panc.Sam. 382/78;
 - "Przepisy o gospodarce materiałowej w służbie czołgowo-samochodowej" Pnac.Sam. 310/76;
 - "Instrukcja planowania eksploatacji uzbrojenia i sprzętu technicznego" - Sł. Techn. 8/76.
 - "Instrukcja o zasadach limitowania zakupów i zużycia materiałów pędnych i smarów w SZ" - MPS 104/76;
 - Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej nr 56/MON z dn. 25.11.76 r. w sprawie zasad użytkowania pojazdów mechanicznych /Dz.R. MON 20 poz. 115/
 - Zarządzenie Głównego Inspektora Techniki WP nr 52 z dnia 25.11.76 r. w sprawie zasad użytkowania wojskowych poj.mech. /Dz.R. MON 82 poz. 5/;
 - Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej nr 68/MON z dn. 5.12.74 r. w sprawie przewozu osób i ładunków /Dz.R. MON nr 15 poz 94/;
 - Zarządzenie Szefa Służby Czołgowo-Samochodowej

nr 016 z 2.04.74 r. w sprawie wdrożenia diagnostyki do procesu obsługowo-remontowego pojazdów mechanicznych;

- "Konserwacja pojazdów mechanicznych" - Panc.Sam. 415/80;
- "Zakres remontu wojskowych pojazdów mechanicznych" Panc.Sam. 287/75;
- "Przepisy o stosowaniu norm i zestawów należności sprzętu czołgowo-samochodowego nie ujętego w etatach" - Panc.Sam. 469/82;
- "Tymczasowa instrukcja o planowaniu remontów oraz produkcji uzbrojenia i sprzętu technicznego" - Sł.Tech. 25/80;
- Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej nr 1/MON z dnia 4.1.84 r. w sprawie rozporządzania ruchomymi składnikami majątkowymi i uprawnień w ich rozporządzaniu.

Plan przeprowadzenia zajęć:

1. Wstęp - miejsce służby czołgowo-samochodowej w służbach technicznych WP 5'
2. Organizacja służby czołgowo-samochodowej w ogniwach organizacyjnych wojska 40'
 - szczebel samodzielnego batalionu,
 - szczebel pułku /zmech.,czołgów/ ,
 - szczebel ZT /jednostki brem/,
 - szczebel OW i MON - informacyjnie.
3. Ogólne zadania służby czołgowo-samochodowej w pododdziałach, oddziałach i w ZT 10'
4. Obowiązki osób funkcyjnych służby czołgowo-samochodowej ^{na} rzecz: 45'
 - szkolenia technicznego
 - eksploatacji
 - remontu
 - zaopatrzenia w oddziałach i dywizji.
5. Normatywny system planowania eksploatacji - ogólna informacja o zasadach działania służby czołgowo-samochodowej 40'
6. Odpowiedzi, wyjaśnienia, zakończenie 5'

Zag. 1 Wstęp - 5'

"Wojsko" kojarzy się nam zawsze z ludźmi i sprzętem. Trudno sobie w dzisiejszej dobie wyobrazić jednostkę wojskową bez wyposażenia w broń, pojazdy mechaniczne czy inny sprzęt wojskowy.

Wraz z wyposażaniem wojska w pojazdy utworzono załążki służb je zabezpieczających - czyli inaczej mówiąc je obsługujących, remontujących i właściwie eksploatujących. Trudno już dzisiaj nawet myśleć, że może być inaczej. Technika w tym sprzęt pancerny i samochodowy weszła już na stałe w nasz obraz wojska. Wiadomo wszystkim, że panuje podział zadań i kompetencji na poszczególnych szczeblach organizacyjnych. Mamy więc i pion dowódczy, polityczny, kwatermistrzowski, mamy też pion techniczny wojska.

Pion ten nie jest wcale mały. Nie ma przecież jednostki WP, nawet najmniejszej, by nie występowała w niej technika - od pistoletu począwszy a na czołgu, samochodzie skończywszy. W pionie technicznym występują służby - m.in. służba czołgowo-samochodowa.

W jednostkach ogólnowojskowych prawie co 5-6 żołnierz jest z tej właśnie służby. Są to kierowcy, mechanicy-kierowcy, specjaliści remontowi różnych specjalności, podoficerowie, chorążowie - technicy oraz oficerowie - inżynierowie.

Od ich działania i operatywności zależy stan techniczny sprzętu a idąc dalej - gotowość bojowa jednostek.

Stąd rola i miejsce służby w pionie technicznym jest bardzo ważna. Dużą rolę odgrywa też działanie służby w procesie szkolenia wojsk, w zabezpieczeniu codziennej eksploatacji sprzętu czołgowo-samochodowej oraz w organizacji zabezpieczenia materiałowo-technicznego działań wojsk.

Zag. 2 . Organizacja służby czołgowo-samochodowej na poszczególnych szczeblach - 40'

Jak wspomniałem, w każdej jednostce wojskowej występują przedstawiciele służby czołgowo-samochodowej - są to zarówno kadra jak i specjaliści remontowi oraz pododdziały i oddziały remontowe.

Dla ułatwienia rozważań rozpoczniemy omawianie struktur organizacyjnych służby występujących na szczeblu samodzielnego pododdziału i oddziału - aby potem przejść wyżej. /na rzutniku pokazać tabele z pracy doktorskiej/.

- a/ w samodzielnej kompanii /np. korr/
występuje tylko technik + dr rem-sam.
w innych samodzielnych kompaniach występują tylko kierowcy.
- b/ w samodzielnym batalionie /np. b.łącz./
występują w ramach służb technicznych - szef służby samochodowej - 1
w ramach plutonu remontowego - drużyna remontu samoch./6 ludzi/
oraz występuje określona ilość kierowców pojazdów mechanicznych.
- c/ w pułku /np. pz/
występują: w sekcji techn.pułku : 1 szef sł.czołg.sam.
1 inżynier
2 techników
1 ofic.szkoleniowy
1 st.instruktor
w komp.remontowej : - pl.rem.wozów bojowych
- pl.rem.poj.koł.
- w pz na BWP - występuje 4 drużyny rem.wozów bojowych
3 drużyny rem.poj.koł.
- w pz na SKOT - występują 3 drużyny rem.wozów bojowych
4 drużyny rem.poj.koł.
- w pcz - występuje 6 drużyn rem.wozów bojowych
2 drużyny rem.poj.koł.
- Ponadto w pododdziałach pułku występują:
- w batalionie czołgów - technik batalionu czołgów
oraz w każdej kompanii - technik i st.mechanik czołgowy
/w batalionie na T-72 - tylko technik/
 - w batalionie piechoty zmotoryzowanej na BWP -
technik batalionu, technicy kpz oraz drużyna remontowa
na MTLB /4 osoby/
 - w batalionie piechoty zmotoryzowanej na TO SKOT -
technik bpz, technicy kpz oraz drużyna remontowa na
WPT SKOT /4 osoby/

- kompanii zaopatrzenia - 1 technik i drużyna remontu sam.
- w kompanii saperów i innych - tylko kierowcy.

d/ w związku taktycznym:

w ramach wydziału technicznego występują : 1 szef sł.cz.sam.
3 inżynierów st.
2 inżynierów
1 kancelista

oraz w batalionie remontowym :

krpg - 2 pl.r.cz., 1 pl.rp.gas i sprz.inż.

krpk - 2 plrpk, 1 plrto, 3 dr.sam.

pluton ewakuacji

w innych jednostkach - wg omówionego wcześniej układu.

Nadmieniam, że etaty służby w pododdziałach ulegają co pewien czas zmianom stąd podaje te dane jako orientacyjne.

e/ na szczeblu okręgu wojskowego /RZS - występuje Szefostwo Służby Czołgowo-Samochodowej OW /RSZ w składzie ok. 17 żołnierzy zawodowych w 3 wydziałach.

W oddziałach armijnej bazy remontowej: brpg,
brpk,
bes

w oddziałach armijnej bazy mat.zab. : 2 psscksam

f/ na szczeblu MON - Szefostwo Służby Czołgowo-Samoch. MON w składzie: OOM, OP, OE, OZ, CSzk, OR, WT, WInf, WA-G oraz w Frontowej Bazie Remontowej: brpg

brpk
brzpg
brzpk
bes

w Tyłowej Bazie Frontu - PSSCzSam.

Uwaga - omówić strukturę z pracy doktorskiej cz. II str. 5,6,8, 10, 12, 14, 16, 17, 18 i 19.

Jak z przedstawionych plansz wynika służba czołgowo-samochodowa jest z tego rodzaju potentatem w specjalnościach WP.

Dla zobrazowania jak dużo jest kadry zawodowej służby czołgowo-samochodowej podam że dysponujemy: oficerów - 2.481,

chorążych - 3.018,

pdf zaw. - 6.337

razem: 11.836/błąd 10%/

gdy do tego doliczymy ilość kierowców i mechaników kierowców sięgającą ok. 92.445 osób oraz specjalistów remontowych to będzie to olbrzymia armia ludzi. 2

Zag. 3. Ogólne zadania służby czołgowo-samochodowej w oddziałach i w Związkach Taktycznych - 10'

Służba czołgowo-samochodowa w oddziałach i ZT odpowiedzialna jest za stan techniczny sprzętu czołgowo-samochodowego i innego sprzętu służby oraz za terminowe zaopatrywanie pododdziałów i za stan gospodarki służby czołgowo-samochodowej w tych oddziałach i ZT.

Przedstawiciele tej służby czuwają nad właściwym przebiegiem eksploatacji sprzętu, nad jego użytkowaniem i przechowywaniem w pododdziałach, nad dokonywaniem przy nim właściwych obsługuwań i remontów.

Między innymi służba realizuje następujące szczegółowe zadania związane z zabezpieczeniem WSCGB oddziału i ZT:

- prowadzi ewidencję sprzętu czołgowo-samochodowego;
- wystawia i rozlicza rozkazy wyjazdu poj.mech.;
- planuje i prowadzi przeglądy techniczne;
- zajmuje się organizowaniem przekazywania sprzętu;
- pilnuje racjonalnego wykorzystywania limitów km i finansowych;
- nadzoruje i wykonuje remont poj.mech.;
- zabezpiecza poprzez GPZ dostawy części;
- szkoli kadrę dowódczą i techniczną oddziałów w zakresie zagadnień związanych z zabezpieczeniem eksploatacji i użytkowania poj.mech, ich remontu, obsługuwania i przechowywania;
- szkoli kierowców i mechaników-kierowców ze znajomości sprzętu i zasad jego użytkowania, obsługuwania i remontu;
- szkoli specjalistów remontowych w zakresie umiejętności wykonywania obsługuwań technicznych i remontu sprzętu;
- zabezpiecza, rozbudowę i modernizację bazy szkoleniowej służby;
- sprawuje nadzór nad działalnością PKT i parku;
- przeciwdziała powstawaniu wypadków nadzwyczajnych w czasie prac w parkach i w czasie prowadzenia poj.mech.;
- dba o właściwą konserwację przechowywanych zapasów i sprzętu;

- przeciwdziała powstawaniu awarii sprzętu i szkód w mieniu wojskowym;
- współdziała w planowaniu szkolenia oddziału i jego zabezpieczeniu w zakresie sprzętu czołgowo-samochodowego;
- przygotowuje ogniwa służby do wykonywania zadań w warunkach polowych;
- sprawuje nadzór nad przestrzeganiem zasad bhp i ppoż. w garażach, warsztatach obsługowych i magazynach służby;
- prowadzi obowiązującą ewidencję oraz sprawozdawczość.

Zag. 4. Obowiązki osób funkcyjnych służby na rzecz szkolenia technicznego, eksploatacji, remontu, zaopatrywania i konserwacji sprzętu - 45'

Na czele służby czołgowo-samochodowej oddziału i ZT stoi Szef Służby.

Podlega on bezpośrednio Szefowi Służb Technicznych z-cy d-cy i jest przełożonym kadry funkcyjnie podległej mu zgodnie z etatem. W ZT SSCzS jest ponadto przełożonym w zakresie szkolenia i działalności specjalistycznej szefów służby czołgowo-samochodowej oddziałów dywizji.

Szef Służby Czołgowo-Samochodowej oddziałów /ZT/ odpowiada za stan techniczny sprzętu czołgowo-samochodowego i innego sprzętu technicznego służby oraz za terminowe zaopatrywanie pododdziałów /oddziałów i samodzielnych pododdziałów/ i stan gospodarki służby czołgowo-samochodowej w pułku /dywizji/.

Szef Służby Czołgowo-Samochodowej jest uprawniony do wydawania wytycznych, zaleceń i udzielania instruktaży specjalistycznych dotyczących gospodarki sprzętem czołgowo-samochodowym w oddziale /dywizji/ i jego eksploatacji, magazynowania mienia służby w kzaop. /bat.-zaop./ oraz dokonywania remontów sprzętu czołgowo-samochodowego w krem /brem/.

Do podstawowych obowiązków Szefa Służby Czołgowo-Samochodowej Oddziału i ZT należą:

a/ w zakresie szkolenia technicznego:

- udział w opracowywaniu planu szkolenia pułku /dywizji/ ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień szkoleniowych służby i zabezpieczenia szkolenia przez służbę;

- organizowanie i prowadzenie szkolenia fachowego, ćwiczeń pokazowych, kursów specjalistycznych oraz innych zamierzeń szkoleniowych wynikających z potrzeb pułku /dywizji/ lub służby;
- sprawowanie nadzoru nad szkoleniem ogniw w służby czołgowo-samochodowej w pododdziałach pułku /oddziałach dywizji/ oraz nad ich przygotowaniem do wykonywania zadań w warunkach polowych;
- zapewnienie utrzymania rozbudowy i modernizacji bazy szkoleniowej służby czołgowo-samochodowej w pułku /dywizji/;
- wydawanie wytycznych i zaleceń oraz udzielanie instruktaży dotyczących działalności służby czołgowo-samochodowej w oddziałach i samodzielnych pododdziałach;
- systematyczne pogłębianie wiedzy społeczno-politycznej, ogólnej i specjalistycznej, pobudzanie podwładnych do podnoszenia kwalifikacji i samokształcenia.

W zadaniach szkoleniowych służby można wyodrębnić 4 zagadnienia - problemy :

1. Szkolenie kadry zawodowej dowódczo-sztabowej i liniowej nie będącej specjalistami służby.
2. Szkolenie kadry zawodowej specjalności czołgowo-samoch.
3. Szkolenie młodszych specjalistów służby.
4. Szkolenie kierowców i dowódców drużyn samochodowych.

Ad. 1. W szkoleniu kadry nie będącej specjalistami służby stosuje się:

- szkolenie planowe /ujęte w rocznych planach zamierzeń oddziałów ZT/ - na tematy techniczne,
- instruktaże,
- zapoznanie z rozkazami i wytycznymi w sprawie użytkowania i obsługi sprzętu.

Ad.2. W szkoleniu kadry służby stosuje się :

- szkolenie na 5 i 3 letnich studiach w WAT - mgr inż
- " na 4 letnich studiach w WOŚS - ofic.
- " na 2 letnich studiach w WOŚS - ofic-/z chor.
i pdf/
- szkolenie na 6-miesięcznym WKDO - oficerowie

- szkolenie na 2 miesięcznych kursach KPO - oficerowie
 - szkolenie na 2 i 3 lten.szkołach chorążych - chor
 - szkolenie na 2 miesięcznych KPCh - doszkol.chor.
- oraz kursy podyplomowe w WAT i ASG, AWPanc /ZSRR/,
- szkolenie podoficerów w Ostrowie Wlkp - samoch.
 - szkolenie podchor. SPR zlokaliz. w WOSS i ośrodkach szkolenia - przez 4 m-ce.

W ZT i oddziałach: - kadra szkoli się w ramach:

- szkolenia planowego /2 godz. tygod./ lub kursowego
- szkolenia doraźnego - wg potrzeb
- pracy samokształceniowej.

Ad.3. Szkolenie młodszych specjalistów służby realizuje się w:

- jednostkach szkolnych i liniowych. Może to być realizowane bezpośrednio w jednostkach liniowych /wciela się odpowiednio wyszkolonych poborowych i dokszałca w jednostkach/ - np. mechanik-samochodowy, ślusarz - blacharz;
- na 5,5 m-cznych kursach w ośrodkach i jedn.szkolnych
 - na sprzęt typowo wojskowy /mech i elektromechanik czołgów , BWP, TO/.

Ad.4. Dowódców drużyn samochodowych i kierowców:

szkoli się w jednostkach i ośrodkach szkolnych oraz w gospodarce narodowej /LOK, PZMot./.

- d-cyd drużyn - szkoleni są po wcieleniu na 5 m-cznych kursach,
- kierowcy samochodowi - szkoleni są głównie poza wojskiem /na kursach WKK - LOK, PZMot/, /szczególnie na samochody osobowe i ciężarowe do 6 t./;
- kierowcy pojazdów gąsienicowych i innych - winni być po WKK i przeszkala się ich w wojsku dalej na FW /kursy 1-2 m-czne/;
- k-ców TO, żurawi, BRDM i sprzętu specjalnego - szkoli się bezpośrednio w jednostkach szkolnych na 5 miesięcznych kursach.

Za nadzór nad szkoleniem specjalistycznym i doszkalaniem kierowców, dowódców drużyn, odpowiedzialny jest Szef Służby Czołgowo-Samochodowej i jego przełożeni.

b/ w zakresie eksploatacji sprzętu:

- planowanie eksploatacji sprzętu czołgowo-samochodowego oraz innego sprzętu technicznego służby w pułku /dyw./;
- naliczanie limitu zużycia paliw na eksploatację, konserwację i remont sprzętu oraz rozliczanie w rozkazach wyjazdów zużycia paliw przez pojazdy /w pułku/;
- planowanie i prowadzenie przeglądów i obsługiwań technicznych sprzętu służby;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem zasad bhp oraz zabezpieczenia ppoż. w garażach, służby w pułku i w dywizyjnych ogniwach służby;
- podejmowanie przedsięwzięć zapobiegających wypadkom drogowym, awariom i uszkodzeniom wozów bojowych i pojazdów mechanicznych, ustalanie ich przyczyn oraz meldowanie SST - z-cy d-cy pułku /dywizji/ wynikających stąd wniosków i propozycji;
- dokonywanie okresowych analiz ekonomiczno-technicznych gospodarki służby czołgowo-samochodowej i przedstawianie SST z-cy d-cy wniosków i propozycji;
- prowadzenie obowiązującej ewidencji oraz terminowe sporządzanie sprawozdań.

c/ w zakresie remontu sprzętu:

- planowanie i organizowanie przekazywania sprzętu czołgowo-samochodowego i innego sprzętu technicznego służby do remontów wojskowych i zakładowych,
- wydawanie d-cy oraz innym osobom funkcyjnym krem/brem/ wytycznych i wskazówek dotyczących technologii wykonywania remontów sprzętu służby czołgowo-samochodowej;
- sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem i modernizacją środków remontowych oraz organizowaniem i przebiegiem obsługiwa-
nia technicznego i remontów sprzętu służby czołgowo-samochodowej w warsztatach krem /brem/;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem zasad bhp i zabezpieczenia ppoż w warsztatach czołgowo-samochodowych oddziałów i brem;
- prowadzenie obowiązującej ewidencji oraz terminowe sporządzanie sprawozdań.

d/ w zakresie zaopatrywania:

- ustalenie potrzeb, planowanie i terminowe zaopatrywanie pododdziałów pułku /oddziałów i samodzielnych pododdziałów dywizji/ oraz jednostek przydzielonych na zaopatrzenie w sprzęt czołgowo-samochodowy a także w inne rodzaje sprzętu i materiałów służby;
- racjonalne wykorzystanie kredytów /limitów/finansowych na zabezpieczenie potrzeb służby;
- wydawanie d-cy oraz innym osobom funkcyjnym kzaop. /bzaop/ wytycznych dotyczących gromadzenia, przechowywania konserwacji, rotacji, dystrybucji oraz zabezpieczenia sprzętu i materiałów służby cz-sam.;
- utrzymywanie ścisłej współpracy w GPZ w zakresie opracowywania potrzeb rocznych, odświeżania sprzętu i ukończenia wyposażenia pojazdów mechanicznych /w pułku/;
- sprawowanie fachowego nadzoru nad gospodarką magazynową pułku i dywizji w części dotyczącej służby czołg-sam.;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem zasad bhp i zabezpieczenia ppoż. w magazynach służby;
- dokonywanie okresowych analiz ekonomiczno-technicznych gospodarki służby;
- podejmowanie przedsięwzięć zapobiegających powstawaniu szkód w mieniu służby oraz zapewniających ich terminową likwidację.

e/ w zakresie innych spraw:

- kierowanie całokształtem działalności oraz zapewnienie właściwej organizacji pracy służby czołgowo-samochodowej w pułku /dywizji/ a także przygotowanie tej służby do wykonywania zadań w warunkach polowych;
- udział w planowaniu oraz wykonywanie zadań związanych z zabezpieczeniem osiągnięcia WSGB pułku /dywizji/ i jednostek przydzielonych do mobilizowania - w zakresie służby czołgowo-samochodowej;
- sprawowanie fachowego nadzoru nad działalnością szefów służby czołgowo-samochodowej oddziałów i samodzielnych pododdziałów dywizji;
- czuwanie nad doborem i właściwym wykorzystaniem kadr przewidzianych do obsadzenia stanowisk funkcyjnych w ogniwach służby czołgowo-samochodowej dywizji;

- inspirowanie i rozwijanie wynalazczości i nowatorstwa w ogniach służby;
- składanie SST z-cy d-cy dywizji sprawozdań i meldunków o stanie gospodarki w służbie czołgowo-samochodowej.

Zag. 5 . Normatywny system planowania eksploatacji - 40'-----

Termin "eksploatacja" rozumiany jest dwójako - w znaczeniu węższym, potocznym jako użytkowanie techniki, budynków;

- w znaczeniu szerszym - jako proces użytkowania i obsługiwanania obiektu. Wynika stąd, że podstawowym zadaniem eksploatacji jest określanie zasad pozwalających skutecznie realizować użytkowanie i obsługiwania sprzętu w procesie zabezpieczenia zadań szkoleniowych i administracyjno-gospodarczych wojska. W ujęciu systemowym można zdefiniować, że system eksploatacji jest zbiorem elementarnych podsystemów /układów/ uporządkowanych relacją współzależności i współużyteczności.

W systemie występują więc :

- podsystem kierowania eksploatacją,
- podsystem użytkowania sprzętu,
- podsystem obsługiwania sprzętu.

W siłach zbrojnych w ramach systemu eksploatacji realizuje się:

- 1/ kierowanie eksploatacją poprzez wydawanie aktów prawno-normatywnych dotyczących zasad eksploatacji, kontrolę ich przestrzegania, planowanie i kontrolę wykorzystania sprzętu - opracowanie planów eksploatacji, przydział i analizę zużycia resursów /km, mth/ szkolenie eksploatacyjne itp.,
- 2/ użytkowanie sprzętu poprzez **organiaację kontroli przed-wyjazdem** i po powrocie, wykorzystania sprzętu, organizację parkowania itp.,
- 3/ obsługiwania sprzętu poprzez realizację obsługiwania technicznych i codziennych, prowadzenie badań diagnostycznych, remontów bieżących, średnich i konserwacyjnych, organizację przechowywania i konserwację.

Z w/w podsystemami sprzężone są plany finansowe, zaopatrzenia materiałowego, dostawy sprzętu, procesy szkolenia technicznego kierowców /załóg/ i specjalistów służby czołgowo-samochodowej. Planowanie eksploatacji stanowi zespół czynności dowództwa

/kierownictwa/ odnośnych szczebli organizacyjnych, związanych z zaprogramowaniem racjonalnego wykorzystania sprzętu, z uwzględnieniem przedsięwzięć użytkowania i szeroko pojętego obsługiwanie.

Planowanie eksploatacji sprzętu czołgowo-samochodowego winno spełniać następujące funkcje:

- a/ zabezpieczać proces szkolenia wojsk i wpływać na utrzymanie nakazanego stanu gotowości technicznej sprzętu - co jest nieodzownym warunkiem zapewnienia dyrektywnego poziomu GB wojsk,
- b/ umożliwić sterowanie zużyciem ресурсu i kontrolę utrzymania wymaganego stanu zapasów ресурсu /średnich i niezniżalnych/,
- c/ wzmacniać sprzężenie podsystemów w ramach systemu eksploatacji oraz sprzężenia systemu eksploatacji z innymi systemami /np. zaopatrywania technicznego/,
- d/ stwarzać podstawy do właściwego naliczania i terminowego spływu części zamiennych, zespołów, materiałów technicznych i środków finansowych do wojsk eksploatujących technikę,
- e/ określać jednoznacznie prawa i obowiązki stron uczestniczących w procesie planowania i realizacji eksploatacji sprzętu.

Z dniem 1.1.1977 r. wprowadzony został w SZ PRL normatywny system planowania eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego /instrukcja Sł.Tech. 8/76/.

System ten opiera się na:

- rocznych normach zużycia ресурсu technicznego,
- rocznych limitach zużycia MPS.

Normami rocznymi objęto wszystkie rodzaje sprzętu służby czołgowo-samochodowego dzieląc go na 4 grupy eksploatacyjne:

- grupa ZN - obejmuje sprzęt stanowiący uzupełnienie do etatów czasu "W" lub sprzęt przeznaczony dla jednostek w okresie mobilizacji. Sprzęt ten przechowywany jest na konserwacji,
- grupa szkolno-bojowa - obejmuje sprzęt wykorzystywany do-
raźnie do celów szkoleniowych i zadań specjalnych. Sprzęt ten przechowywany jest na konserwacji,
- grupa szkolna - obejmuje sprzęt wykorzystywany do bieżącego zabezpieczenia zadań szkoleniowych. Występuje on w ciągłej eksploatacji /naliczanie ilości określono w instrukcji Panc.Sam. 382/78/.

- grupa gospodarcza - obejmuje sprzęt samochodowy stanowiący etatowe należności pododdziałów gospodarczych i wykorzystywany do zabezpieczenia bieżących potrzeb administracyjno-gospodarczych i socjalno-bytowych. Sprzęt ten znajduje się w eksploatacji ciągłej.

Zgodnie z przyjętymi zasadami oddziały i samodzielne pododdziały w normatywnym systemie planowania eksploatacji nie składają zapotrzebowań na limity eksploatacyjne, lecz samodzielnie wyliczają przysługujące im roczne wielkości dopuszczalnego zużycia resursów.

Obliczenia te dokonują na podstawie norm eksploatacji sprzętu na poszczególne egzemplarze etatowego sprzętu zaliczonego do odpowiednich grup eksploatacyjnych.

Ogólna wartość liczbowa zużycia resursu dla OG na dany rok - to suma iloczynu wartości normy i ilościowego stanu etatowego sprzętu w grupach eksploatacyjnych.

Wyliczone tak dane wpisuje się do odpowiednich rubryk planu eksploatacji sprzętu. Wielkości te ulegają następnie skorygowaniu po otrzymaniu granicznych wielkości zużycia resursów ze szczebla nadrzędnego.

Plan eksploatacji sprzętu sporządza się w OG na okres 1 roku. Plan sporządza się w 3 etapach - zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym względzie. Zatwierdzony przez d-cę OG, po korektach szczebla nadrzędnego, plan stanowi podstawę do realizacji eksploatacji sprzętu w ramach przydzielonych limitów na zabezpieczenie realizacji zadań.

Na koniec roku kalendarzowego plan eksploatacji podlega rozliczeniu pod względem ilości i sposobu wykorzystania przydzielonych resursów a w następstwie tego stanowi podstawę do opracowania sprawozdania z realizacji eksploatacji sprzętu w oddziale.

Nie omawiam szczegółów dotyczących wykonywania rocznego planu eksploatacji w oddziałach i zasad planowania eksploatacji na poszczególnych szczeblach organizacyjnych służby bo to zajęło by zbyt dużo czasu i jest Wam zbędne.

W najbliższym czasie zasady planowania ulegną zmianie - będzie obowiązywał limitowy system eksploatacji.

Przejdę do omówienia, bardzo skrótowo, organizacji eksploatacji sprzętu czołgowo-samochodowego w wojskach.

Sprzęt czołgowo-samochodowy w zależności od zasad użytkowania dzielimy na:

- sprzęt grupy konserwacyjnej /ZN, gr. szkolno-bojowa/, konserwacja krótko i długoterminowa oraz stała,
- sprzęt grupy eksploatacyjnej /gr szkolna i gospodarcza/.

Sprzęt należy użytkować:

- zgodnie z jego przeznaczeniem i zakwalifikowaniem do określonej grupy eksploatacyjnej,
- w ramach wielkości dopuszczalnego zużycia resursów i rocznych norm eksploatacji na poszczególne rodzaje i grupy sprzętu,
- do zabezpieczenia służbowych potrzeb oddziału.

Szczegóły dotyczące tych spraw znajdują się w zarządzeniu MON nr 56 z GIT nr 52 z 25.11.76 r., oraz w instrukcji Panc.Sam.282/75. Podstawą do użytkowania sprzętu jest zapis w planie eksploatacji i ważny rozkaz wyjazdu.

Do użytkowania dopuszcza się tylko sprzęt technicznie sprawny, odpowiednio oznakowany i w pełni przystosowany do wymagań ruchu drogowego.

D-cy pododdziałów /oddziałów ZT/ sprawują stały nadzór nad utrzymaniem gotowości technicznej sprzętu i odpowiadają za dyscyplinę i jego użytkowanie /§ 36.2 i 39 regulaminu służby wewnętrznej, § 11.2. i 11.4 obowiązków dowódcy pułku, § 3.1 instrukcji Panc.Sam. 282/75/.

Dowódcy są zobowiązani znać podstawowe wymagania dotyczące sprawności technicznej i utrzymania sprzętu oraz potrafić ogólnie sprawdzić i ocenić jego stan.

Dowódca pododdziału po upewnieniu się, że sprzęt jest technicznie sprawny podpisuje to w prawym górnym rogu rozkazu wyjazdu.

Kierowcy po zakończeniu eksploatacji winni zameldować dowódcy pododdziału o wykonaniu zadania i stanie sprzętu. Wówczas dowódca pododdziału stawia im zadania związane z wykonaniem obsługiwanego codziennego pojazdu.

Sprzęt niesprawny kieruje się do pododdziału remontowego.

Zasady użytkowania samochodów osobowych.

Służą one do operatywnego zabezpieczenia dowodzenia, procesów szkolenia oraz potrzeb komunikacyjnych.

Samochody osobowe dzielą się na:

- dowódcze /grupa A i B/
- dyżurne.

Samochody dowódcze są wykorzystywane do zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych dysponentów. Etat jednostki określa stanowiska którym one przysługują. Osobom tym SSCzS wydaje karty drogowe A i B.

Samochody dyżurne nie są przewidziane dla określonych stanowisk a służą do zabezpieczenia potrzeb jednostek wojskowych. O sposobie ich wykorzystania decydują dowódcy jednostek w ramach przydzielonych limitów km.

Utrzymywanie i przechowywanie pojazdów:

- po zakończeniu eksploatacji pojazdy należy przechowywać w parkach, osobno grupa konserwacyjna i osobno eksploatacyjna,
- pojazdy grupy konserwacyjnej, obciążone ładunkami, należy przechowywać poprzez częściowe ich odciążenie /na klockach/,
- układy chłodzenia /latem i zimą/ zalane winny być płynem "Borygo"/przy temperaturze poniżej - 32° C płyn należy zlać/,
- akumulatory należy mieć zamontowane na pojazdach bez względu na porę roku /z wyjątkiem pojazdów ZN i grupy konserwacyjnej jednostek skadrowanych, baz i składnic/. Zdjęte akumulatory należy przechowywać w odpowiednich pomieszczeniach.

Przy temperaturze poniżej - 25° C akumulatory się zdejmują z pojazdów przechowywanych bezgarażowo lub w nieogrzewanych garażach i przechowuje w osobnych pomieszczeniach w gotowości do natychmiastowego zamontowania.

Należy w jednostkach posiadać 7% rezerwę do ogólnej należności akumulatorów.

Pojazdy gąsienicowe "K" winny mieć taśmy gąsienicowe z zapasem przebiegu do 1.200 km, dla pojazdów. "E" - przechowuje się na zewnątrz przy stanowiskach postoju nowe taśmy i koła napędzające.

Sprzęt uzbrojenia łączności inżynierski, chemiczny i wyposażenie indywidualne bez względu na warunki przechowywania winny być stale na pojazdach, odpowiednio umocniane.

Obsługa sprzętu

Obowiązuje nas w wojsku planowo-zapobiegawczy system obsługiwaniania sprzętu. Polega on na stosowaniu okresowych zabiegów obsługowych niezależnie od stanu technicznego sprzętu - a w zależności od wielkości zużytego ресурсu eksploatacyjnego lub czasu użytkowania.

W systemie występują następujące rodzaje obsługiwań:

a/ obsługiwane w dniu użytkowania /OU/:

- przegląd przed wyjazdem /PW/,
- przegląd w czasie drogi /PD/,
- obsługiwane codzienne /OC/,

b/ obsługiwane po określonym przebiegu /OP/:

- pierwsze obsługiwane techniczne /OT-1/,
- drugie obsługiwane techniczne /OT-2/,

c/ obsługiwane sezonowe /OS/ :

- letnie /OL/,
- zimowe /OZ/,

d/ obsługiwane specjalne :

- obsługiwane gwarancyjne w okresie docierania /OG/,
- obsługiwane przed i po pokonaniu przeszkód wodnych.

Ponadto w SZ organizuje się Dzień i Miesiąc Techniki.

Dzień techniki /DT/ organizują jeden raz w miesiącu dowódcy pododdziałów i ZT , a MT - dowódcy OW i RSZ jeden raz w roku.

Dowódcy pododdziałów sprawują nadzór nad właściwym wykorzystywaniem sprzętu, jego utrzymaniem, konserwacją i przechowaniem. Ponoszą odpowiedzialność za organizowanie i zapewnienie odpowiednich warunków, czasu i niezbędnych sił i środków do realizacji obsługiwaniania w dniu użytkowania sprzętu.

Przydzielenie sprzętu na obsługiwane do innej jednostki, co ma często miejsce, nie zwalnia dowódcy użytkującego sprzęt od odpowiedzialności za sprawność techniczną i terminowość obsługiwań technicznych.

Remonty sprzętu

Ze względu na miejsce wykonywania mamy:

- remonty wojskowe - wykonywane w oddziałach i związkach taktycznych,

- remonty zakładowe - wykonywane w WZM i WZS.

Ze względu na zakres pracy mamy :

- remonty bieżące /RB/ - nie odtwarzające zapasu resursu, losowe,
- remonty średnie /RS/ - remonty planowe po przebiegu, odtwarzające resurs,
- remonty główne /RG/ - planowe po przebiegu odtwarzające resurs,
- remonty konserwacyjne /RKons/ - dotyczące sprzętu długoterminowo przechowywanego, nie odtwarzające resursu.

Remonty bieżące wykonuje się systemem indywidualnym lub metodą wymiany zespołów. Czas postoju wozu w remoncie bieżącym nie może przekraczać 5 dni roboczych a w obsłudze 3 dni roboczych.

Konserwacja sprzętu

Konserwacji podlegają wszystkie pojazdy mechaniczne nie przewidziane do użytkowania przez okres dłuższy niż 30 dni, niezależnie od warunków ich przechowywania i pory roku.

Stosujemy konserwację:

- krótkoterminową,
- długoterminową,
- stałą.

Konserwacja krótkoterminowa jest stosowana wówczas gdy sprzęt grupy szkolno-bojowej, szkolnej i gospodarczej nie będzie użytkowany w czasie do 3m-cy.

Konserwację długoterminową stosujemy wówczas, gdy sprzęt grupy ZN i szkolno-bojowy nie będzie użytkowany powyżej 3 m-cy.

Konserwację stałą stosuje się w pododdziałach i oddziałach o głębokim skadrowaniu. Podlegają jej pojazdy ZN i grupy szkolno-bojowej nie przewidywane do użytkowania przez 1 rok.

Ważną rolę w realizacji obsługiwań i konserwacji sprzętu odgrywają dowódcy pododdziałów - o czym mówi między innymi regulamin służby wewnętrznej SZ oraz modelowy zakres obowiązków osób funkcyjnych wyjeżdżających i powracających do parku /Sygn.Panc.Sam. 423/80/.

Zaopatrywanie w sprzęt:

W LWP realizowane są dostawy sprzętu z produkcji krajowej i z importu w ramach dwóch grup:

- grupa A - tj. wozy bojowe, opancerzone ciągniki gąsienicowe i samochody produkowane wg wymogów wojskowych,
- grupa B - samochody powszechnego użytku, przyczepy, ciągniki rolnicze, motocykle, części zamienne.

Szefostwo Służby Czołgowo-Samochodowej MON zaopatruje OW i RSZ a także jednostki podległe bezpośrednio MON w pojazdy mechaniczne powszechnego użytku a także w sprzęt grupy A - wg rozdzielnika Sztabu Gen.

Szefostwo Służby Czołg-Sam. OW zaopatruje w sprzęt podległe ZT i samodzielne jednostki a służba czołgowo-samochodowa ZT zaopatruje w pojazdy mechaniczne swoje organicznie wchodzące w skład ZT jednostki.

Zaopatrywania dokonuje się w ilościach przewidzianych w etatach i tabelach należności.

Zaopatrzenie w pojazdy specjalne - odbywa się przez odpowiednie COZ - np. w chłodnie zaopatruje służba żywnościowa, cysterny paliwowe służba MPS.

Wycofywanie pojazdów z eksploatacji i ewidencji wojska można dokonywać w przypadku:

- planowej rotacji sprzętu,
- nie przydatności pojazdu do dalszego użytkowania w wojsku.

Wycofanie pojazdu specjalnego z ewidencji musi być poprzedzone przeklasyfikowaniem go do grupy pojazdów transportowych.

Zabudowa jakichkolwiek nadwozi lub urządzeń specjalnych na podwoziach bez zgody Szt. Gen. i SSCzS szczebla centralnego ~~nie~~ jest niedozwolone.

Rozporządzanie ruchomymi składnikami majątkowymi

określone jest to w zarządzeniu nr 1/MIN z 4.1.84 r.

Kompetencje do rozporządzania ruchomymi składnikami majątkowymi mają:

- Szef Szt.Gen. - do sprzętu nowego w cenie powyżej 50 mln zł
- GIT, Gł.Kwat., Szef GZP - do 50 mln zł
- Szefowie COZ - do 10 mln zł
- dowódcy RSZ, OW - do 5 mln zł
- d-cy ZT, akademii - do 1 mln zł
- d-cy OG - do 0,5 mln zł.

Zaopatrywanie w tśm

System zaopatrywania służby realizuje zaopatrzenie w:

- sł.cz.sam. - w części zamienne, materiały i urządzenia techniczne niezbędne do zabezpieczenia eksploatacji i remontu pojazdów mechanicznych,
- RSZ, RWiSł - w wyroby hutnicze i metale nieżelazne/ z wyjątkiem budowlanych, na cele szkoleniowe i atestowanych dla WL i MW/,
- w
 - wyroby przemysłu metalowego,
 - w obrabiarki do metali tworzyw sztucznych,
 - w sprzęt, narzędzia, urządzenia warsztatowe i materiały do zintegrowanych warsztatów remontowych pułków i dywizji,
 - w emalie nitro khaki, rozpuszczalniki,
 - w akumulatory kwasowe i kwas siarkowy.

Struktura organów zaopatrywania służby składa się z 3 szczebli zaopatrywania:

- SSCzS MON i centralnych składnic - jako COZ
- SSCzS OW z RST, OSSCzS -jako OOZ
- GPZ, GMT, SOZ - jako garnizonowe OZś

Jednostki wojskowe rodzajów sił zbrojnych nie posiadają swoich elementów zaopatrywania i wchodzą w skład terytorialnego systemu zaopatrywania OW.

Garnizonowe OZ - winny zaopatrywać swoje jednostki codziennie.

Służba utrzymuje następujące zapasy:

- a/ zapasy użytku bieżącego /z UB/
- b/ zapasy docelowe /ZD/ - do chwili zakończenia eksploatacji danej marki/
- c/ zapasy niezniżalne - na zabezpieczenie czasu "W" w formie ZR, ZER.

Realizacja zaopatrywania materiałowego odbywa się w:

- formie rzeczowej - przydział części,
- formie finansowej - przydział kredytów.

W planowaniu rocznym potrzeb materiałowych uczestniczą:

- GPZ, GMT
- OG o charakterze obsługowo-remontowym,
- SSCzS OW wraz z RST /OSSCzSam./
- SSCzS MON ze składnicami centralnymi.

Podstawę planowania potrzeb materiałowych w służbie stanową:

- plan eksploatacji pojazdów mechanicznych,
- plan remontu pojazdów mechanicznych,
- normy zużycia, normy i tabele należności,
- zamierzenia modernizacyjne i inne,
- faktyczne zużycie z okresu poprzedniego,
- stan posiadanych techniczn. środków materiałowych.

Wydrukowano w 2 egz.

Egz.nr 1-2 Bibl.Nauk.DZS

Wykonał: płk Sychowski

Druk: GB/KTech.

nr.ks.masz.019/KTech.

